

REGLUGERÐ

fyrir Seðlabanka Íslands.

I. KAFLI

Skipulag bankans og hlutverk

1. gr.

Seðlabanki Íslands (á ensku: The Central Bank of Iceland) er sjálfstæð stofnun, sem er eign ríkisins, en lýtur sérstakri stjórn samkvæmt lögum um hann og þessari reglugerð.

2. gr.

Ríkissjóður ber ábyrgð á öllum skuldbindingum Seðlabankans. Heimili og varnarþing Seðlabankans er í Reykjavík.

3. gr.

Hlutverk Seðlabankans er:

- 1) að annast seðlaútgáfu og myntsláttu og sjá um, að ætíð sé fyrir hendi nægilegur forði seðla og sleginna peninga;
- 2) að vinna að því, að peningamagn í umferð og framboð lánsfjár sé hæfilegt miðað við það, að framleiðslugeta atvinnuveganna sé hagnýtt á sem fyllstan og hagkvæmastan hátt og að verðlag haldist stöðugt;
- 3) að efla og varðveita gjaldeyrisvarasjóð, er nægi til þess að tryggja frjáls viðskipti við útlönd og fjárhagslegt öryggi þjóðarinnar út á við;
- 4) að fara með gengismál, kaupa og selja erlendan gjaldeyri og hafa umsjón og eftirlit með gjaldeyrisviðskiptum annarra banka, stofnana, fyrirtækja og einstaklinga;
- 5) að hafa með höndum framkvæmd greiðslusamninga við önnur ríki, viðskipti við alþjóðafjármálastofnanir í umboði ríkisstjórnarinnar og vera fjárhagslegur aðili að Alþjóðagjaldeyrissjóðnum fyrir hönd ríkisins;
- 6) að vera ríkisstjórninni til ráðuneytis um allt, er varðar gengismál, gjaldeyrismál og peningamál;
- 7) að annast bankaviðskipti ríkissjóðs og hafa milligöngu um erlendar lántökur hans;
- 8) að vera banki annarra banka, sparisjóða og innlánsstofnana og hafa eftirlit með allri starfsemi þeirra;
- 9) að stuðla að heilbrigðum verðbréfa- og peningaviðskiptum, og er bankanum í því skyni heimilt að stofna til og reka kaupþing, ef aðstæður leyfa;
- 10) að gera skýrslur og áætlanir um starfsemi sína og þá þætti efnahagsmála, er varða hlutverk hans;
- 11) að annast önnur þau verkefni, sem honum kunna að vera falin með lögum eða á annan hátt og samrýmanleg eru markmiði hans og tilgangi.

4. gr.

Í öllu starfi sínu skal Seðlabankinn hafa náið samstarf við ríkisstjórnina og gera henni grein fyrir skoðunum sínum varðandi stefnu í efnahagsmálum og framkvæmd hennar. Sé um verulegan ágreining við ríkisstjórnina að ræða, er Seðlabankastjórn rétt að lýsa honum opinberlega og skýra skoðanir sínar. Hún skal engu að síður telja það eitt meginhlutverk sitt að vinna að því, að sú stefna, sem ríkisstjórnin markar að lokum, nái tilgangi sínum.

II. KAFLI

Seðlaútgáfa og mynt

5. gr.

Seðlabankinn hefur einkarétt til að láta gera og gefa út peningaseðla og láta slá og gefa út peninga úr málm (mynt). Peningaseðlar þeir, sem bankinn lætur gera og gefur út, og peningar þeir, sem hann lætur slá og gefur út, skulu vera lögeyrir til allra greiðslna hér á landi með fullu ákvæðisverði.

Viðskiptaráðherra ákveður, að tillögu bankans, stærð, útlit og ákvæðisverð þeirra peningaseðla, sem bankinn lætur gera og gefur út.

Einnig ákveður ráðherra, að tillögu bankans, ákvæðisverð peninga þeirra, sem slá skal, svo og gerð, þyngd, stærð og málmblöndu.

Akvarðanir ráðherra, þær er um ræðir í 2. og 3. mgr., skulu birtar með auglýsingu í Lögbirtingablaðinu og Stjórnartíðindum.

6. gr.

Peningaseðlar skulu gerðir úr haldgöðum, vönduðum pappír og prentaðir á þann hátt, að erfitt sé að líkja eftir þeim. Á hvern seðil skal prenta númer á tveimur stöðum, svo og nöfn tveggja bankastjóra eftir eigin handskrift.

Slegnir peningar skulu svo rétt slegnir, að mismunur á þyngd einstakra peninga, sem eiga að hafa sömu þyngd, nemi eigi meiru en einum af hundraði.

7. gr.

Seðlabankinn skal stefna að því að eiga ávallt á móti að minnsta kosti helmingi seðla-magnsins, sem í umferð er, gulleign, innstæður eða aðrar auðseldar og óbundnar eignir í erlendum gjaldeyri, sem nota má til greiðslu, hvar sem er. Skal bankinn birta mánaðarlega í Lögbirtingablaðinu skýrslur um það, hve miklum hluta seðlaveltunnar þessi trygging nemi.

8. gr.

Peningaseðlar og slegnir peningar, er eigi hafa verið gefnir út eða látnir í umferð, skulu geymdir í aðalpeningahirslum bankans og í seðlageymslum á vegum Seðlabankans utan Reykjavíkur, nema þeir séu í öruggri geymslu erlendis.

Á sama hátt skal allt það, er viðkemur seðlagerð og myntsláttu, þar með talin myndmót og lýsingar, geymt í aðalpeningahirslum bankans nema það, sem falið er til öruggrar geymslu erlendis.

9. gr.

Minnst einu sinni á hverjum ársfjórðungi skal forstöðumaður endurskoðunardeilda- ásamt fulltrúum sínum gera fyrirvaralausa könnun á seðla- og myntfúlgu í aðalfjárhirslum og gefa bankaráði skýrslu um skoðunina. Aðalféhirðir og fulltrúi bankastjórnar í aðalfjárhirslum eða staðgenglar þeirra skulu vera viðstaddir skoðunina.

10. gr.

Til þess að stuðla að því, að fyrir hendi sé nægur forði seðla utan Reykjavíkur, er bankastjórninni heimilt, að höfðu samráði við bankaráð, að setja á stofn seðlageymslur í hverjum landshluta eða stærri byggðarlögum með samningi við banka eða sparisjóð. Skulu seðlarnir geymdir í traustum geymslum, sem eingöngu eru notaðar fyrir seðlana og byggðar skulu samkvæmt ströngum öryggiskröfum. Lyklavöld skulu vera í höndum tveggja manna og skal annar vera trúnaðarmaður Seðlabankans, valinn af bankastjórninni, en hinn forstöðumaður eða féhirdir hlutaðeigandi banka eða sparisjóðs, tilnefndur af stjórn stofnunarinnar, með samþykki bankastjórnar Seðlabankans. Þessir aðilar skulu tilnefna varamenn og er tilnefning þeirra einnig háð samþykki bankastjórnar Seðlabankans. Forstöðumaður endurskoðunardeildar og deildarstjóri eða fulltrúi við hana skulu a. m. k. einu sinni á ári kanna birgðir í seðlageymslum. Bankastjórn Seðlabankans setur nánari reglur um umgengni og notkun geymslnanna.

Seðlabankinn greiðir árlega þóknun til trúnaðarmanna við seðlageymslurnar. Annar rekstrarkostnaður og stofnkostnaður geymslnanna greiðist af hlutaðeigandi banka eða sparisjóði.

11. gr.

Seðlabankinn innleysir skemmda seðla með þeim hætti, að sjáist bæði númer seðils, þá greiðist hann að fullu, en sjáist aðeins annað númerið, þá greiðist einungis hálfir verð hans, enda fylgi a. m. k. fjórðungur seðils í einu lagi. Seðlar, sem svo eru skemmdir, að hvorugt númera sjáist, verða ekki innleystir.

Bankinn innleysir slegna peninga, þótt slitnir séu eða skemmdir og áletranir á þeim máðar, ef verðgildi er örugglega læsilegt. Slegna gullpeninga skal þó ætíð innleysa, þótt slitnir séu eða skemmdir og þótt áletranir á þeim séu eigi vel læsilegar, með verði, er nemi verðmæti gullinnihalds hvers penings, að frádrögnum 10 af hundraði.

12. gr.

Ónýting seðla og myntar fer fram eftir þeim reglum, sem bankastjórnin setur.

III. KAFLI

Innlend viðskipti Seðlabankans og eftirlit með bankastarfsemi*A. Innlán*

13. gr.

Seðlabankinn tekur við fé til ávöxtunar frá bönkum, sparisjóðum, innlánsstofnunum, ríkissjóði, ríkisstofnunum og öðrum opinberum aðilum, fjárfestingarlánasjóðum og fjármálastofnunum eftir nánari ákvörðun bankastjórnar. Fé þetta skal geymt á hlaupareikningum og öðrum innlánsreikningum eftir nánari ákvörðun bankastjórnar.

14. gr.

Eigendur innlánsreikninga skulu gefa skrifleg fyrirmæli um það, hverjir séu bærir að taka út fé úr reikningum þeirra, enda afhendi þeir bankanum rithandarsýnishorn, eftir þeim reglum, sem bankastjórn ákveður.

Beiðnir um færslur á reikninga, sem berast bankanum í símskeyti, skulu því aðeins teknar til greina, að þær berist í staðfestu símskeyti eða símskeyti, sem rekja má til bærs aðila með símskeytalykli eða á annan tryggilegan hátt.

15. gr.

Greiði bankinn fé úr innlánsreikningi á grundvelli falsaðs heimildarskjals eða falsaðs tékka, eða heimildarskjals eða tékka, sem gefið hefur verið út án heimildar, skal reiknings-eigandi bera tjónið, nema verulegu gáleysi starfsmanna bankans sé um að kenna.

16. gr.

Bankanum er heimilt að ráðstafa fé af innlánsreikningi til greiðslu gjaldfallinna skulda reikningseiganda við bankann. Slík skuldfærsla skal tilkynnt reikningseiganda tafarlaust.

17. gr.

Eigendum innlánsreikninga skal senda reikningsyfirlit reglulega. Athugasemdir við reikningsyfirlit skulu gerðar svo fljótt sem kostur er, og aldrei síðar en 30 dögum eftir dagsetningu yfirlits.

B. Útlán

18. gr.

Seðlabankinn veitir bönkum, sparisjóðum og öðrum peningastofnunum lán gegn þeim tryggingum, sem bankastjórn metur gildar.

Útlánastarfsemi er einkum fólgin í:

- 1) að kaupa innlenda víxla og ávísanir;
- 2) að kaupa innlend verðbréf;
- 3) að heimila yfirdrátt á viðskiptareikningi gegn handveði í verðbréfum;
- 4) að veita önnur lán gegn handveði eða öðrum tryggingum.

Bankastjórnin tekur ákvarðanir um lánveitingar, en áritun lánsskjala í bankanum fer eftir reglum, er hún setur á grundvelli ákvæða 57. gr.

19. gr.

Seðlabankinn veitir bönkum, sparisjóðum og öðrum peningastofnunum lán gegn ríkis-tryggðum verðbréfum, svo og öðrum tryggum verðbréfum, sem bankastjórnin tekur gild. Verði hafin viðskipti á kaupþingi, skal einkum lánað út á þau bréf, sem þar verða skráð. Lánin skulu ekki nema meiru en $\frac{2}{3}$ af skráðu verði þeirra á viðurkenndu kaupþingi eða gangverði þeirra að mati bankastjórnarinnar. Lán þessi skulu veitast til ákveðins tíma, að jafnaði ekki lengur en 90 daga.

20. gr.

Seðlabankinn veitir lán og endurkaupir víxla með veði í afurðum frá bönkum og sparisjóðum. Skulu lánin ávallt vera með sjálfskuldarábyrgð hlutaðeigandi banka eða sparisjóðs. Bankastjórnin ákveður, hversu mikið og til hve langs tíma lánað er út á einstakar afurðir, en lánin skulu án undantekningar og í síðasta lagi greiddast upp, er afurðirnar eru seldar. Ef afurðaveð bregst, það ferst, reynist ófullnægjandi eða er ekki fyrir hendi, skal banki sá eða sparisjóður, sem í ábyrgð er fyrir láni, þegar í stað greiða það að fullu.

21. gr.

Bankastjórninni er heimilt að ákveða, að endurgreiddir vextir lána skuli, ef lán er greitt fyrir gjalddaga, vera a. m. k. 1/2% lægri á ári en útlánsvextirnir nema.

C. Bankaefirlit, fyriræli um innlánsbindingu, vexti, verðtryggingu og fleira

22. gr.

Seðlabankinn hefur með höndum eftirlit með starfsemi banka, sparisjóða, innlánsdeilda samvinnufélaga, Söfnunarsjóðs Íslands og hvernar þeirrar stofnunar annarrar, sem tekur við innstæðum frá almenningi eða rekur sambærilega starfsemi að mati hans.

23. gr.

Bankaefirlitið skal fylgjast með því, að stofnanir þær, sem um ræðir í 22. gr., fylgi lögum og reglum, sem á hverjum tíma gilda um starfsemi þeirra, og að öll viðskipti séu rekin á heilbrigðan hátt. Gagnvart sparisjóðum hefur bankaefirlitið tekið við þeim störfum, sem sparisjóðsefirlitinu eru falin með lögum um sparisjóði. Skulu starfsmenn bankaefirlitsins koma í stofnanir þessar til eftirlits svo oft sem þurfa þykir.

Nefndum stofnunum er skylt að láta bankaefirlitinu í té ársreikninga sína, efnahags- og rekstraryfirlit og hvers konar aðrar upplýsingar, sem varða starfsemi þeirra, í því formi og svo oft sem bankaefirlitið óskar eftir. Í sambandi við framkvæmd eftirlits í stofnunum, sbr. 1. mgr., er bankaefirlitinu heimilt að rannsaka allar eignir þeirra ásamt bókum og hvers konar skjölum og krefjast nauðsynlegra upplýsinga af stjórnendum og endurskoðendum stofnananna.

Telji bankaefirlitið, að innlánsstofnun hafi brotið í bág við lög eða reglur, eða efnahagur eða rekstur stofnunar sé með öðrum hætti óheilbrigður, skal eftirlitið koma athugasemdum eða ábendingum á framfæri við stjórnendur og endurskoðendur stofnunarinnar. Bankaefirlitið leggur skýrslur um eftirlit sitt fyrir bankastjórn Seðlabankans, þar sem m. a. sé getið um athugasemdir eða ábendingar, sem framkvæmd eftirlitsins kann að hafa gefið tilefni til og um svör stjórnenda hlutaðeigandi stofnunar. Bankastjórn ákveður, hvort einstakar skýrslur skuli sendar viðskiptaráðherra ásamt tillögum bankastjórnar um frekari málsmeðferð. Athugasemdir bankaefirlitsins um óheilbrigðan hag og rekstur stofnunar, ásamt tillögum bankastjórnar um frekari málsmeðferð, skulu sendar viðskiptaráðherra.

24. gr.

Seðlabankinn hefur vörslu og stjórn Tryggingarsjóðs sparisjóða, sbr. lög um sparisjóði, enda fer um endurskoðun reikninga hans eftir ákvæðum VII. kafla reglugerðar þessarar. Innborgað fé sjóðsins skal ávaxtað í Seðlabankanum á bestu fánlegum kjörum á hverjum tíma, að mati bankans.

25. gr.

Nú óskar stofnun, sem um ræðir í 22. gr., að setja á stofn útibú eða umboðsskrifstofu (afgreiðsluskrifstofu), og skal hún þá sækja skriflega um leyfi til þess til bankastjórnar Seðlabankans. Umsókn skulu fylgja skýr gögn um nauðsyn stofnunar útibúsins eða skrifstofunnar, yfirlýsing um starfssvið og annað, er máli skiptir. Bankastjórnin leggur leyfisumsókn ásamt umsögn sinni fyrir þann ráðherra, er fer með mál hlutaðeigandi stofnunar, og tekur þá ráðherra ákvörðun um, hvort og hvenær leyfi skuli veitt. Ráðherra tilkynnir bankastjórn ákvörðun sína, og annast hún útgáfu leyfis og markar um leið starfssvið útibús eða skrifstofu eða hún tilkynnir hlutaðeigandi stofnun um synjun umsóknar.

26. gr.

Innlánsstofnanir þær, sem um ræðir í 22. gr., svo og aðrar peningastofnanir, sbr. 13. gr., skulu geyma laust fé sitt á reikningi í Seðlabankanum, eftir því sem við verður komið.

Ennfremur skulu innlánsstofnanir þær, sem um ræðir í 22. gr., eiga fé á bundnum reikningi í Seðlabankanum, sem svarar tilteknum hundraðshluta af innstæðufé hlutaðeigandi stofnunar. Um hámark innlánsbindingar fer eftir lögum hverju sinni.

Seðlabankinn getur ákveðið, að tiltekinn hluti innlánsaukningar skuli bundinn á reikningi hjá honum, enda fari heildarinnstæða, sem hlutaðeigandi stofnun er skylt að eiga í Seðlabankanum, ekki fram úr því hámarki, sem lög setja hverju sinni.

Seðlabankinn setur nánari reglur um framkvæmd innlánsbindingar samkvæmt 2. og 3. mgr., að fengnu samþykki ríkisstjórnarinnar, en bindiskyldan skal vera hin sama fyrir allar stofnanir.

27. gr.

Samkvæmt lögum nr. 12, 30. apríl 1981 er Seðlabankanum heimilt, að fengnu samþykki ríkisstjórnarinnar, að ákveða hærri og sveigjanlegri bindiskyldu innlánsstofnana en greinir í 26. gr.

28. gr.

Seðlabankanum er heimilt að ákveða, að innlánsstofnanir, sem um ræðir í 22. grein, skuli eiga ríkistryggð verðbréf eða önnur trygg verðbréf, er nemi allt að 10% af innstæðum hjá þeim, nema hærri upphæð sé ákveðin í lögum. Einnig ákveður hann hvaða verðbréf skuli metin gild í þessu skyni. Komist á regluleg viðskipti á kaupþingi, skulu yfirleitt ekki önnur verðbréf metin gild en þau, sem þar eru skráð, og skal þá miða verðmæti þeirra við markaðsgengi.

29. gr.

Seðlabankinn getur ákveðið hámark og lágmark vaxta, sem stofnanir þær, sem um ræðir í 22. gr., mega reikna af innlánnum og útlánnum og getur sett nánari reglur um þau innláns- og útlánsform, er falla undir vaxtaákvæðanir hans. Ákvörðunarvald þetta nær einnig til þóknunar, framlengingargjalda, lántökugjalda og affalla, sem jafngilda vöxtum, að álitni bankastjórnar. Jafnframt ákveður hann þá vexti, sem skulu gilda um viðskipti við Seðlabankann.

Bankinn getur einnig ákveðið hámarksvexti í viðskiptum annarra, sbr. lög nr. 58, 28. júní 1960.

Ákvarðanir um vexti og þóknanir skulu birtar í Lögbirtingablaðinu.

Gjaldskrá innlánsstofnana um innlend viðskipti skal samin og gefin út af Seðlabankanum í samráði við þær og hún birt í Lögbirtingablaðinu.

30. gr.

Seðlabankinn reiknar vísitölur, sbr. 2. mgr. 39. gr. laga nr. 13, 10. apríl 1979 um stjórn efnahagsmála o. fl., sem heimilt er að miða verðtryggingu sparifjár og lánsfjár við, og birtir í Lögbirtingablaðinu. Á sama hátt ákveður hann einnig vaxtakjör og önnur lánskjör, er fylgja verðtrygðum skilmálum, er falla undir VII. kafla téðra laga. Bankinn veitir heimildir til verðtryggingar skv. sama kafla laganna, nema hún sé heimiluð sérstaklega í lögum.

31. gr.

Seðlabankinn skal beita sér fyrir sem víðtækastri samvinnu innlánsstofnana. Skal hann gangast fyrir fundum forstöðumanna þeirra, hvenær sem ástæða þykir til.

D. Önnur viðskipti

32. gr.

Seðlabankinn er viðskiptabanki ríkissjóðs og annast fyrir hann hvers konar bankaþjónustu. Skulu allar innstæður ríkissjóðs og þeirra ríkisstofnana, sem eru á fjárlögum, svo og opinberra sjóða, geymdar í Seðlabankanum, eftir því sem við verður komið.

Heimilt er Seðlabankanum að veita ríkissjóði lán til skamms tíma, enda skal að því stefnt, að slík lán greiðist upp í lok hvers fjárhagsárs.

33. gr.

Seðlabankanum er heimilt að stofna til skuldbindinga innanlands með útgáfu verðbréfa með ákvæðum þess efnis, að höfuðstóll og vextir séu bundnir gengi erlends gjaldeyris. Um framtalsskyldu og skattskyldu slíkra verðbréfa, svo og vaxta af þeim, fari eftir ákvæðum laga eins og þau eru á hverjum tíma.

34. gr.

Seðlabankinn getur annast kaup og sölu verðbréfa og hlutabréfa fyrir ríkissjóð, banka og sparissjóði og aðrar innlánsstofnanir, svo og vörslu þeirra fyrir sömu aðila.

35. gr.

Seðlabankinn má kaupa og selja ríkisskuldabréf og önnur trygg verðbréf fyrir eigin reikning. Hann skal vinna að því, að komið verði á skipulegum verðbréfaviðskiptum hér á landi. Hann má í því skyni stofna og reka kaupþing, þar sem verslað er með verðbréf, þar með talin hlutabréf. Ráðherra skal að fengnum tillögum bankastjórnar setja reglur um kaupþing og viðskipti á kaupþingi.

36. gr.

Seðlabankinn skal starfrækja greiðsluþjófnumarkerfi og greiðsluþjófnumarstöð, einn eða í samvinnu við innlánsstofnanir, t. d. með rekstri sameiginlegrar reiknistofu til að auðvelda tékka- og ávísanaviðskipti og á annan hátt vinna að því, eins og unnt er, að greiða fyrir greiðslumiðlun innanlands, þar með töldum giróviðskiptum.

37. gr.

Seðlabankanum er heimilt að taka til ávöxtunar erlendan gjaldeyri þeirra aðila, er viðskipti eiga við bankann, með þeim takmörkunum, sem leiða af ákvæðum 41. gr.

38. gr.

Seðlabankinn getur annast alls konar innheimtur á fjárkröfum fyrir innlenda og erlenda kröfuhafa, bæði hérlandis og erlendis, með þeim takmörkunum, sem leiða af ákvæðum 41. gr.

39. gr.

Seðlabankinn getur tekist á hendur ábyrgðir um stuttan tíma utanlands og innan gegn tryggingum, jafngóðum og um lán væri að ræða. Ábyrgðin er einföld, nema annað sé tekið fram.

40. gr.

Bankanum er heimilt að taka að sér innheimtu tékka og annarra ávísana, sem stofnanir þær, er um ræðir í 22. gr., hafa keypt og ónóg innstæða er fyrir. Fyrir það starf er bankanum heimilt að áskilja innheimtugjald úr hendi útgefanda slíkra skjala. Ráðherra skal að tillögu bankastjórnar setja reglur um fjárhæð innheimtugjalds og fleira. Reglur þessar skulu birtar í Lögbirtingablaðinu.

41. gr.

Heimilt er Seðlabankanum að reka önnur bankaviðskipti, sem samrýmanleg geta talist hlutverki hans sem seðlabanka.

Seðlabankinn skal yfirleitt hvorki skipta við almenning né keppa um viðskipti við aðrar lánastofnanir.

IV. KAFLI

Gengismál og erlend viðskipti

42. gr.

Seðlabankinn ákveður, að fengnu samþykki ríkisstjórnarinnar, stofngengi (pari) íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldeyri og gulli. Þá ákveður Seðlabankinn, að fengnu samþykki ríkisstjórnarinnar, mörk leyfilegs munar stofngengis og kaup- og sölugengis. Innan þessara marka skráir Seðlabankinn daglega kaup- og sölugengi þeirra gjaldeyrstegunda, sem þörf er á vegna almennra viðskipta.

43. gr.

Ákvarðanir um gengi íslensku krónunnar skulu miðast við að halda sem stöðugustu gengi og ná settu markmiði um viðskiptajöfnuð, en tryggja jafnframt rekstrargrundvöll útflutningsatvinnuvega og samkeppnisgreina.

44. gr.

Seðlabankinn skal leitast við að efla gjaldeyrisvarasjóð landsins og varðveita hann, eftir því sem unnt er, í tryggum og auðseljanlegum verðbréfum eða innstæðum og í gjaldeyri, sem nota má til greiðslu hvar sem er.

45. gr.

Seðlabankanum er heimilt að kaupa og selja erlenda seðla og slegna peninga. Þá kaupir hann og selur trygga erlenda víxla, verðbréf, tékka og ávísanir gefnar út á erlenda banka og peningastofnanir.

46. gr.

Rétt til að versla með erlendan gjaldeyri hafa, auk Seðlabankans, Landsbanki Íslands og Útvegsbanki Íslands. Heimilt er bankastjórn Seðlabankans, að fengnu samþykki ráðherra, að leyfa öðrum bönkum, svo og pósthjórnninni, að versla með erlendan gjaldeyri innan takmarka, sem hún ákveður.

47. gr.

Seðlabankanum er heimilt að taka lán erlendis vegna almennra þarfa landsins í sambandi við gjaldeyrisviðskipti sín.

Seðlabankanum er ennfremur heimilt að taka lán erlendis í því skyni að endurlána fé þetta innanlands, enda komi ábyrgð ríkissjóðs til við endurlánin.

Seðlabankinn er undanþeginn ákvæðum 12. gr. laga nr. 63, 31. maí 1979 um skipan gjaldeyris- og viðskiptamála, að því er varðar lán skv. 1. og 2. mgr. þessarar greinar.

48. gr.

Seðlabankinn hefur með höndum framkvæmd greiðslusamninga við önnur ríki. Bankastjórnin ákveður, hvernig framkvæmd skuli reikningsviðskipti við erlenda banka, sem skipt er við á grundvelli greiðslusamninga.

49. gr.

Seðlabankinn hefur með höndum reikningsviðskipti við alþjóðafjármálastofnanir í umboði ríkisstjórnarinnar og er fyrir hönd ríkisins fjárhagslegur aðili að Alþjóðagjaldeyris-sjóðnum og hefur á hendi framkvæmd viðskipta við sjóðinn, sbr. 3. gr.

Seðlabankinn skal vera ríkisstjórninni til ráðuneytis um allt, er varðar gjaldeyrismál, þar á meðal erlendar lántökur, og taka að sér framkvæmd í þeim efnum, eftir því sem um verður samið.

50. gr.

Seðlabankinn hefur umsjón með gjaldeyrisversluninni og eftirlit með því, að lögum og reglum um verslun með og ráðstöfun á erlendum gjaldeyri sé fylgt, samkvæmt lögum nr. 63, 31. maí 1979 og reglugerð, setti á grundvelli þeirra.

V. KAFLI

Hagskýrslugerð

51. gr.

Seðlabankinn starfrækir hagfræðideild, er safnar skýrslum og gerir áætlanir um peningamál, lánamarkað, greiðslujöfnuð og gjaldeyrismál og annað, sem hlutverk bankans varðar, og skal hún birta opinberlega sem rækilegastar upplýsingar um þau efni.

Einnig skal hagfræðideildin vinna að annarri skýrslugerð og athugunum varðandi efnahagsmál og þar á meðal taka að sér þau verkefni á þessu sviði, sem ríkisstjórnin kann að fela henni. Í þessum efnum skal hagfræðideildin hafa nána samvinnu við Hagstofu Íslands, Þjóðhagsstofnun og aðra aðila, sem að hliðstæðum verkefnum vinna.

Skýlt skal öllum aðilum, sem reka viðskipti, að láta hagfræðideild Seðlabankans í té þær upplýsingar, sem hún þarf á að halda vegna hagskýrslugerðar og annarra verkefna á vegum hins opinbera.

Bankastjórnin getur falið sérstökum deildum bankans einstök viðfangsefni, sem að framan greinir, og er þá með sama hætti skýlt að veita þeim upplýsingar.

VI. KAFLI.

Stjórn bankans

52. gr.

Yfirstjórn Seðlabankans er í höndum viðskiptaráðherra og bankaráðs, svo sem fyrir er mælt í lögum og reglugerð þessari. Stjórn bankans er að öðru leyti í höndum þriggja manna bankastjórnar.

A. Bankastjórn

53. gr.

Bankastjórn Seðlabankans er skipuð þremur bankastjórum, sem ráðherra skipar, að fengnum tillögum bankaráðs. Bankastjórnin kýs sér formann til ekki skemmri tíma en eins árs í senn.

Bankastjórn er heimilt, að fengnu samþykki bankaráðs, að ráða aðstoðarbankastjóra.

Ekki mega bankastjórar eða aðstoðarbankastjórar vera í stjórn annarra peningastofnana eða fyrirtækja eða gegna öðrum þeim störfum, sem ekki má telja í beinum tengslum við starf þeirra við bankann, nema samþykki ráðherra komi til.

54. gr.

Bankastjórnin ber ábyrgð á rekstri Seðlabankans og fer með ákvörðunarvald í öllum málefnum hans, sem ekki eru öðrum falin með lögum bankans eða þessari reglugerð.

Bankastjórnin heldur fundi með sér svo oft sem þurfa þykir og hvenær sem einhver bankastjóranna óskar þess. Allar mikilsverðar ákvarðanir bankastjórnar skulu vera skriflegar.

55. gr.

Bankastjórnin ræður starfsmenn bankans, að undanteknum aðalféhirði og forstöðumanni endurskoðunardeildar, sbr. 61. gr., og segir þeim upp starfi. Hún segir þeim fyrir um skyldur þær, er á þeim hvíla, og um störf þau, sem þeir eiga að annast, og hefur eftirlit með, að það sé framkvæmt, sem þeim er lagt á herðar.

56. gr.

Bankastjórnin skal gefa út erindisbréf til yfirmanna bankans og deildarstjóra, sem greini frá verksviði þeirra og starfi. Slík erindisbréf eru afturkallanleg eða háð breytingum, þegar bankastjórnin ákveður.

57. gr.

Undirskrift tveggja bankastjóra þarf til allra meiri háttar ákvarðana og ráðstafana í nafni bankans, svo sem til útgáfu seðla, til kaupa og sölu og veðsetningar fasteigna bankans o. fl.

Tveir bankastjórar skulu undirskrifa, svo að skuldbindi bankann, svo sem ef gefa skal út eða framselja víxla eða önnur verðbréf, árita skjöl við lánveitingar og fleira. Bankaráðið getur þó veitt tilteknum starfsmönnum svokallað A-umboð, sem heimilar þeim að skuldbinda bankann skv. þessari mgr. ásamt einum bankastjóra.

Hvers konar útborgunarfyrirmæli skulu árituð annað hvort af tveimur bankastjórum eða einum bankastjóra ásamt einum starfsmanni með A- eða B-umboð eða starfsmanni með A-umboð ásamt starfsmanni með B-umboð.

Bankaráðið getur ennfreður veitt tilteknum starfsmönnum svokallað B-umboð, sem heimilar þeim að skuldbinda bankann í öðrum málefnum ásamt bankastjóra eða starfsmanni með A-umboð.

Að öðru leyti skal haga undirskriftum vegna bankans eftir nánari reglum, sem bankastjórnin setur.

58. gr.

Ráðherra getur, að fengnu álitum bankaráðs, vikið bankastjóra frá starfi. Ráðherra skal gera skriflega grein fyrir ástæðum fyrir uppsögninni, og skal bankastjóri eiga rétt á fullum launum í eitt til þrjú ár, svo og á eftirlaunum eftir 65 ára aldur, er nemi að minnsta kosti $\frac{2}{3}$ hlutum launa, hvort tveggja samkvæmt nánari ákvörðun ráðherra. Segi bankastjóri upp starfi, skal hann njóta launa í allt að eitt ár, svo og eftirlauna samkvæmt ákvörðun ráðherra.

Ráðherra er einnig heimilt að víkja bankastjóra frá fyrirvaralaust og án sérstakrar launagreiðslu, ef hann hefur brotið af sér í starfi.

B. Bankaráð

59. gr.

Bankaráð Seðlabankans skipa fimm menn kosnir hlutbundinni kosningu af Alþingi til fjögurra ára í senn ásamt jafnmörgum til vara. Ráðherra skipar einn hinna kjörnu aðalmanna formann bankaráðs til fjögurra ára, en annan varaformann.

Bankaráðsmenn eða varamenn þeirra skulu vera búsettir í Reykjavík eða svo nálægt Reykjavík, að þeim sé auðvelt að sækja bankaráðsfundi hvenær sem er. Ráðherra ákveður þóknun bankaráðsmanna.

Varamaður tekur laun í stað aðalmanns þann tíma, er hann starfar í bankaráðinu.

60. gr.

Bankaráð hefur yfirumsjón með starfsemi Seðlabankans og skal bankastjórnin hafa náið samráð við bankaráð um stefnu bankans almennt svo og um ákvarðanir í mikilvægum málum, er stefnu bankans varða, svo sem um gengisákvæðanir, vexti og innlánsbindingu. Ennfremur skal bankastjórnin gefa bankaráði reglulegar skýrslur um störf bankans og stefnu svo og þróun gjaldeyris- og peningamála. Bankaráð ber ábyrgð á endurskoðun reikninga bankans.

61. gr.

Verkefni bankaráðs eru auk þeirra, sem um getur í 60. gr.:

- 1) að gera tillögur til ráðherra um ráðningu bankastjóra og erindisbréf þeirra;
- 2) að ákveða laun og eftirlaun bankastjóra, sbr. þó 58. gr., svo og laun aðstoðarbankastjóra;
- 3) að ráða aðalféhirði, forstöðumann endurskoðunardeildar og endurskoðanda bankaráðsins skv. 66. gr. og setja þeim erindisbréf;
- 4) að eiga aðild að kjarasamningum við starfsmenn bankans skv. lögum um kjarasamninga starfsmanna banka í eigu ríkisins;
- 5) að ákveða laun hins sérstaka endurskoðanda bankaráðsins;
- 6) að setja reglur um eftirlaunasjóð starfsmanna bankans;
- 7) að gera tillögur um reglugerð bankans, sem ráðherra setur;
- 8) að ákveða, að fengnum tillögum bankastjórnarinnar, hverjir starfsmenn bankans geti skuldbundið hann með undirskrift sinni, sbr. 57. gr.;
- 9) að gera ályktanir um þau mál, sem bankastjórnin leggur fyrir bankaráðið, og önnur mál.

62. gr.

Bankaráð heldur fundi eftir þörfum, en að jafnaði ekki sjaldnar en hálfsmánaðarlega. Eftir skal þó halda bankaráðsfund, þegar bankaráðsmaður krefst þess. Bankastjórn undirbýr fundi ásamt bankaráðsformanni. Bankastjórnar sitja fundi bankaráðs og taka þátt í umræðum,

en hafa þó eigi atkvæðisrétt. Aðstoðarbankastjórar og hagfræðingur bankans geta og setið fundi bankaráðsins skv. nánari ákvörðun þess. Hvorki bankastjórar, aðstoðarbankastjórar né hagfræðingur bankans skulu þó sitja á bankaráðsfundum, þegar rædd eru mál, er varða þá sjálfa.

63. gr.

Fundir bankaráðs eru lögmætir, ef þrír bankaráðsmenn eru á fundi. Afl atkvæða ræður úrslitum á fundum.

Á fundum bankaráðs skal halda gerðabók. Þeir sem heimild hafa til setu á fundum bankaráðs, geta krafist bókunar á athugasemdum og ágreiningsálitum sínum.

VII. KAFLI

Reikningsskil og endurskoðun

64. gr.

Starfsár Seðlabankans er almanaksárið. Ársreikningur bankans skal saminn svo fljótt sem auðið er eftir árslok. Að lokinni endurskoðun skal hann staðfestur af bankaráði og úrskurðaður af ráðherra. Skal ársreikningurinn síðan birtur í ársskýrslu bankans og Stjórnartíðindum. Bankinn skal ennfremur birta mánaðarlegt efnahagsyfirlit í Lögbirtingablaðinu. Reikningurinn og hin mánaðarlegu yfirlit skulu vera það sundurliðuð, að þau sýni glögga mynd af hag bankans.

65. gr.

Af tekjum ársins skal greiða allan rekstrarkostnað, svo og tap, sem bankinn hefur orðið fyrir á árinu.

Af tekjuafgangi þeim, sem þá er eftir, skal greiða 5% arð af stofnfé bankans, enda nemi arðgreiðsla aldrei hærri upphæð en helmingi tekjuafgangsins. Bankaráðið getur þó eftir tillögu bankastjórnar ákveðið hærri arðgreiðslu, ef aðstæður leyfa. Þeim hluta tekjuafgangsins, sem ekki er greiddur sem arður, skal bankaráð ráðstafa til varasjóða bankans og deilda hans eftir tillögu bankastjórnarinnar.

Arður sá, sem greiddur er af stofnfé samkvæmt ákvæðum 2. mgr., rennur í sérstakan sjóð, sem Seðlabankinn varðveitir, en hálfar árlegar tekjur sjóðsins skulu renna til Vísindasjóðs, sbr. lög nr. 51, 5. júní 1957 um Vísindasjóð.

66. gr.

Bankaráð ber ábyrgð á endurskoðun hjá bankanum. Sérstök endurskoðunardeild skal starfa við bankann undir umsjón þess, sbr. 67. gr. Auk þess skal bankaráð ráða löggiltan endurskoðanda til þess að endurskoða ársreikning bankans, og skal hann haga framkvæmd endurskoðunar svo sem hér segir:

- 1) Endurskoðandi bankaráðsins skal reglulega kanna innra eftirlit bankans. Ef veikleikar finnast á fyrirkomulagi þess, skal bankaráði og bankastjórn skýrt frá þeim skriflega þegar í stað. Jafnframt skal endurskoðandi gera tillögur um úrbætur.
- 2) Endurskoðun skal framkvæma í samræmi við góða endurskoðunarvenju og í því sambandi gerðar þær kannanir á bókhaldi og öðrum gögnum, sem nauðsynlegar kunna að þykja. Hversu ítarlegar kannanir skulu gerðar, ræðst af styrkleika innra eftirlitsins.
- 3) Að lokinni endurskoðun skal endurskoðandi í áritun láta í ljós álit sitt á áreiðanleika ársreiknings Seðlabankans og í henni skal koma fram, hvort ársreikningurinn er saminn í samræmi við góða reikningsskilavenju. Auk þess skal endurskoðandi gefa bankaráði skriflega skýrslu um endurskoðunina.

Ráðningartími endurskoðanda bankaráðsins fylgir kjörtímabili bankaráðs. Starfssvið hans nær á sama hátt til sjóða, sem starfræktir eru á vegum bankans, nema sérstaklega sé fyrir mælt um endurskoðun þeirra af öðrum aðilum í lögum, reglugerðum eða skipulagsskrám.

Formaður bankaráðs ákveður nánar framkvæmd eftirlits bankaráðsins skv. 1. og 2. tl., þ. á m. verkaskiptingu þeirra, sem við eftirlitið starfa.

67. gr.

Endurskoðunardeild bankans skal framkvæma hina daglegu endurskoðun í bankanum. Skal haga starfi deildarinnar þannig, að lokið sé endurskoðun allra daglegra og venjulegra færslna næsta vinnudag eftir að þær hafa farið fram. Forstöðumaður og starfsmenn deildarinnar skulu eingöngu vinna að endurskoðunarstörfum.

68. gr.

Allar leiðréttingar eða breytingar á bókum bankans skulu þannig gerðar, að glöggst sjáist, hvað þar hefur staðið upphaflega.

VIII. KAFLI

Ýmis ákvæði

69. gr.

Bankinn er undanþeginn öllum opinberum gjöldum og sköttum, hverju nafni sem nefnast, nema á annan veg sé fyrir mælt í lögum.

Bækur bankans, ávísanir, skuldbindingar, sem gefnar eru út af bankanum og í nafni hans, svo og skuldbindingar, sem veita bankanum handveðsrétt, arðmiðar af skuldabréfum bankans og framsöl þeirra skulu undanþegin stimpilgjaldi.

70. gr.

Bankastjórar, bankaráðsmenn og allir starfsmenn bankans eru bundnir þagnarskyldu um atriði, sem þeir fá vitneskju um í starfi sínu og leynt skulu fara samkvæmt lögum, reglugerð, fyrirmælum yfirboðara eða eðli málsins. Skulu þeir undirrita drengskaparheit um þagnarskylduna í upphafi starfs. Þagnarskyldan helst, þótt látið sé af starfi.

71. gr.

Um leið og drengskaparheit er unnið, skulu allir starfsmenn undirrita heit um það, að þeir muni gegna störfum sínum fyrir bankann með árvekni og samviskusemi.

72. gr.

Kvittanir gjaldkera frá bankanum eru því aðeins gildar, að þær séu vélstimplaðar og með áritun hans. Aðrar kvittanir bankans eru því aðeins gildar, að tveir aðilar með undirskriftarheimild skv. ákvæðum 57. gr. undirriti þær.

73. gr.

Útskrift úr viðskiptareikningi við bankann er fullkomin sönnun fyrir tilvist skuldar og jafngildir beinni skuldarviðurkenningu.

74. gr.

Aðalféhirðir ber ábyrgð á þeim fjármunum, sem honum er trúað fyrir, eftir almennum reglum. Hann ber og ábyrgð á störfum þeirra, sem í forföllum annast störf hans, enda séu þeir til starfanna valdir með samþykki hans.

75. gr.

Læsingar á aðalfjárhirslum bankans skulu vera svo gerðar, að þeim verði ekki lokið upp nema með tveimur lykllum, sem ekki eru eins. Auk þess skal hverri aðalfjárhirslu vera lokað með a. m. k. einum talnalás.

Umhengni í aðalfjárhirslum, meðferð lykla svo og bókun seðla- og mynthreyfinga skal fara fram eftir reglum, sem bankastjórnin setur.

76. gr.

Allir varalyklar skulu geymdir í hirslum, sem tveir mismunandi lykklar ganga að og ekki má ljúka upp nema að viðstöddum einum bankastjóra, aðalféhirði og forstöðumanni endurskoðunardeildar.

77. gr.

Starfsmenn bankans mega ekki án leyfis bankastjórnar reka atvinnu né vera umboðsmenn annarra gagnvart bankanum.

78. gr.

Starfsmenn skulu ljúka venjulegum daglegum verkefnum, þó að það taki lengri tíma en hinn almenna dagvinnutíma.

Fulltrúar starfsmannafélags eiga rétt á að koma á fundi bankaráðs til þess að ræða málefni starfsmanna.

79. gr.

Bankastjórar og aðrir starfsmenn bankans mega hvorki vera skuldugir bankanum né vera ábyrgðarmenn annarra gagnvart honum.

80. gr.

Nú fullnægir innlánsstofnun eða önnur sambærileg stofnun, sem um ræðir í 22. gr., ekki þeirri skyldu að leggja inn á reikning á tilskildum tíma hjá Seðlabankanum þá fjárhæð, sem bankinn hefur úrskurðað bindiskylda skv. ákvæðum 26. og 27. gr., og er þá bankastjórn heimilt með viku fyrirvara að krefjast refsivaxta af þeirri fjárhæð, sem á vantar fyrir hvern mánuð og hluta úr mánuði, sem vanskil vara. Refsivextirnir geta verið allt að 1% hærri á mánuði eða hluta úr mánuði en hæstu almennir vanskilavextir.

81. gr.

Nú vanrækir innlánsstofnun eða önnur sambærileg stofnun, sem um ræðir í 22. gr., eða þeir aðilar, sem um ræðir í 3. mgr. 51. gr., að láta í té þær upplýsingar, sem bankaefitirlit eða hagfræðideild eiga rétt á að fá, skv. 23. gr. og 51. gr., eða að hlíta fyrirmælum, sem bankastjórnin setur skv. ákvæðum þessara greina eða annarra ákvæða reglugerðar þessarar, og getur þá ráðherra, að tillögum bankastjórnar, lagt dagsektir á hinn brotlega, uns skyldunni er fullnægt.

82. gr.

Komi til þess, að bankastjórnin beiti þeim viðurlögum, sem heimiluð eru í 80. og 81. gr., skal stjórn og endurskoðendum þeirrar stofnunar, sem í hlut á, þegar tilkynnt um það, en bankaeftirlitinu ber jafnframt að rannsaka sem fyrst bókhald og eignir stofnunarinnar.

83. gr.

Reglugerð þessi, sem sett er samkvæmt lögum nr. 10, 29. mars 1961 um Seðlabanka Íslands, með áorðnum breytingum, öðlast þegar gildi. Jafnframt fellur úr gildi reglugerð fyrir Seðlabanka Íslands nr. 52, 24. maí 1962 ásamt síðari breytingum.

Viðskiptaráðuneytið, 31. desember 1981

Tómas Árnason.

Þórhallur Ásgeirsson.